Anul al 56-lea
14 Pagini
EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932
Nr. 115 Duminică 30 Aprilie 1939
14 Pagini
P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN TARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov
DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

SACRIFICII PENTRU INARMĂRI

Dela 1925 incoace bugetele militare ale tuturor statelor au sporit continuu.

In 1928 — după datele publicate în **Anuarul militar al Societății Națiunilor** — cheltuelile militare prevăzute în bugetele statelor s'au ridicat la 3 miliarde, 902 milioane de lire sterline, sau 99 miliarde franci francezi.

Cheltuelile militare ale statelor europene au fost și sunt cele mai mari. Din cele 99 miliarde fr. fr. — totalul cheltuelilor din 1928 — 60 miliarde au revenit statelor europene.

In 1934, ele s'au dublat; iar astăzi s'au triplat, dacă ținem seama și de anumite capitole bugetare, care, indiferent de titulatura lor, interesează, de fapt, apărarea națională.

O întrebare se impune: dacă toate statele au sporit continuu cheltuelile lor militare dela 1925 până azi, cum se explică dezechilibrul produs în materie de înarmări?

Pentru ce unele puteri — cum sunt Germania și Italia — sunt considerate a fi mai bine înarmate decât celelalte?

Cauzele dezechilibrului le găsim în ritmul variabil al înarmărilor. Pe când Germania și Italia, în ultima decadă, au impus un ritm mai accelerat înarmărilor lor, celelalte puteri au menținut un ritm mai lent, încât, la un moment dat, au fost depășite.

Bineînțeles că ritmul accelerat și cel lent au fost expresiunea a două politici: una dinamică și alta statică-pacifică.

Din momentul însă când s'a constatat dezechilibrul și s'au prevăzut pericolele ce le prezintă excesul de înarmări și politica dinamică, puterile, care au fost întrecute de celelalte, au accelerat și ele ritmul înarmărilor, care a necesitat și o sporire considerabilă a creditelor militare.

Așa se explică faptul că Marea Britanie are astăzi un buget impozant al apărării naționale ce se ridică la 630 milioane lire sterline și a acceptat serviciul militar obligator; Franța a pus la dispoziția armatei în plus de 15 miliarde franci; Republica Statelor Unite din America de Nord a sporit cu câteva miliarde de dolari cheltuelile destinate înarmărilor iar celelalte state fac și ele sacrificii destul de mari, în același scop.

Cascada aceasta de miliarde impresionează puternic pe cei cari nu cunosc cerințele războiului modern și, în deosebi, costul materialului fabricat în uzine sub forma de armament.

După datele publicate de experții militari britanici, la începutul bătăliei a treia dela Ypres din vara anului 1917, — în cursul bombardamentului preliminar — armata britanică a tras 4.283.550 obuze, reprezentând o greutate de 107.000 tone. Pentru transportarea acestui material în zona de luptă a fost nevoe de câteva sute de trenuri și câteva zeci de mii de autocamioane. Valoarea totală a celor 4.283.550 obuze a fost de 22 milioane lire sterline, iar pentru fabricarea lor a fost nevoe de 176 milioane ceasuri de muncă.

In ziua întâia a bătăliei dela Cambrai (Franța) au atacat 378 de tankuri și s'au tras 293.149 obuze. Pe atunci un tank a costat 5000 lire sterline, iar un obuz 5 lire sterline.

Dacă ținem seama, astăzi, de armamentul modern, variat și perfecționat, care a crescut de zece ori mai mult puterea focului, de cât a avut-o armamentul întrebuințat în războiul mondial, putem să ne explicăm cheltuelile considerabile ce le impun statelor necesitățile politicei lor de apărare.

Oricât de apăsătoare sunt pentru națiunile pacifice, care ar dori mai bine să folosească produsele muncii lor în opere de interes social și cultural, aceste sarcini de ordin militar, ele sunt însă absolut necesare, căci prin ele vor putea să apere independența și drepturile lor asupra patrimoniului lor strămoșesc. In aceiaș situație ne găsim și noi, care n'avem nimic de revendicat dela alții, dar avem datoria să ne apărăm drepturile noastre de existență în frontierele etnice ale României întregite. Și în acest scop orice sacrificii trebue să fie făcute pentru întărirea forțelor noastre armate.

Introducerea serviciului militar obligator in Anglia

Orice Austerlitz e zadarnic în fața unui Trafalgar. Iată încheierea, pe care o experiență seculară a impus-o politicii și strategiei engleze.

Cine stăpânește mările și oceanele poate dicta în politica și strategia continentală. Diplomația organizează coaliții contra încercărilor de hegemonie europeană; flota blochează porturile și slăbește treptat puterile de rezistență ale dușmanului încercuit. De și dela 1914 la 1918, imperiul britanic a lăsat peste un milion de morminte pe pământul Franței, pentru psihologia britanică aspectul cel mai impresionant al războiului mondial a fost poate cel naval: escadrele britanice au blocat coastele Germaniei și au încercat să înfometeze armatele Reichului; submarinele germane au scufundat milioane de tone de vase engleze și s'au străduit să paralizeze aprovizionarea britanică.

Doctrină de izolare dictată de preocupări și de necesități insulare, această tradiție trebuia să se destrame încetul cu încetul sub apăsarea realităților politice sau a progreselor tehnice.

Realitățile politice s'au transformat adânc. Desvoltarea demografică a Europei centrale și răsăritene a schimbat echilibrul cifrelor pe continent în defavoarea Europei apusene. Douăzeci de ani de politică internațională sub semnul asistenței mutuale au făcut grea sau imposibilă organizarea coaliților continentale fără obligații militare prealabile din partea Marei Britanii. Nici o țară din lume nu mai este astăzi destul de puternică spre a câștiga războiul sau a asigura pacea singură. Incetul cu incetul pacea, ca și războiul au devenit indivizibile și o politică de pasivitate din partea Marei Britanii risca să ducă la o schimbare adâncă a echilibrului european în favoarea Marilor Puteri, care au știut să-și dobândească un potențial militar uriaș și au pus forța lor armată în serviciul diplomației. Soarta imperiilor și stăpânirea mărilor se hotărăște în Europa. Pentru Marea Britanie devenia cu neputință să-și spună cuvântul hotărâtor în lume, fără să și-l poată spune în luptele de pe continent.

Progresele tehnice au impins politica britanică în aceiași direcție. Motorul a schimbat legile strategiei și tacticei. Avionul a devenit un instrument al imperialismelor. Anglia a încetat de a fi o insulă, de când aeroplanele parcurg patru sute de kilometri pe oră și bombardierele transportă moartea la 2000 de kilometri în două tone de bombe. Timp de câțiva ani, oamenii răspunzători de destinele Angliei au crezut că stăpânirea aerului va aduce aceleași rezultate ca odinioară supremația mărilor și au avut tendința să-și înmulțească escadrele aeriene potrivit aceluiași principiu al lui „two powers standard", pe baza căruia altă dată flota engleză trebuia să fie de două ori mai puternică decât cele două flote mai mari ale lumii împreună. Străduință zadarnică și inutilă! Zadarnică, fiindcă „armă a săracului" avionul poate fi fabricat în serie și de Puterile cu mijloace financiare mai reduse; inutilă, fiindcă avionul atacă sau apără, fără să cucerească, și ultimul cuvânt al bătăliilor e spus încă astăzi de fragilul motor uman și de spiritul de ofensivă și de sacrificiu al soldatului pe câmpul de luptă.

O logică fatală împingea astfel Marea Britanie spre instituirea recrutării obligatorii, într'o vreme când armatele nu se mai pot improviza, când apărarea națională cere o pregătire tehnică din ce în ce mai complicată și mai anevoioasă, când toate forțele de pe continent sunt

(Continuare in pag. 2-a)

Dela manevrele armatei poloneze

Armata poloneză efectuează, de câteva zile, manevre în vecinătatea frontierei germane. In clișeu, un regiment de cavalerie efectuând o șarjă, aproape de Konski.

Asigurarea comercianților și industriașilor

„Monitorul Oficial" nr. 296 din 1938 a publicat legea pentru înființarea oficiului de asistență și asigurare a comercianților și industriașilor.

Precum am anunțat și cu alt prilej, **legiuirea prevede că acest oficiu e menit să asigure comercianților și industriașilor** (ceeace s'a asigurat și muncitorilor și salariaților particulari, în deobște, prin Casa asigurărilor sociale): **largă ocrotire, asistență medicală și ajutoare bănești în cazurile când „din cauza pierderii capitalului și a sărăcirii lor"** au rămas fără nici un fel de mijloace de trai.

Deasemenea își propune... „să încheie pentru toți membrii săi și pentru familiile acestora, **asigurări FACULTATIVE asupra vieții**".

Inițiativa e sub toate raporturile, foarte interesantă.

Consiliul Legislativ însuși i-a dat aviz favorabil (cu toate că doi dintre membrii secției de rezort au fost de opinie separată învederând caracterul de neconstituționalitate și de inechitate al unora din dispozițiunile edictate).

Iată cadrele legii:

Instituția se organizează pe trei baze: **fonduri, administrare și beneficiari**—desprinse din principiul ei generator, astfel exprimat în raportul făuritorilor ei către Consiliul de miniștri: **cotizarea obligatorie a tuturor comercianților și industriașilor cu firmă înscrisă în registrul comerțului.**

BENEFICIARII sunt, prin urmare, comercianții și industriași **săraci** cari au sau au avut firme înscrise în registrul de comerț" (cf. art. II, al. A.).

ADMINISTRAREA oficiului se face de o adunare generală constituită — nu cu membri eventual beneficiari, ci din:

a) „câte un reprezentant al fiecărei Camere de comerț și industrie din țară".

b) „președintele și doi membri ai Consiliului Uniunei Camerelor de comerț și de industrie";

c) „câte un delegat al ministerelor economiei naționale și al sănătății și ocrotirilor sociale" și

d) „un delegat al B. N. R." (cf. art. 8);

în vreme ce conducerea și administrarea se asigură prin Consiliu, comitet de control și direcție generală (cf. art. 17 și următorii);

iar **FONDURILE** se alimentează din:

a) „o cotizație anuală din partea comercianților și industriașilor, **inclusiv a societăților comerciale și industriale de orice fel**, egală cu 1% din veniturile anuale ale lor..."

b) „5% din bugetul general anual... al fiecărei Camere de comerț..."

c) „disponibilul fondurilor de asistență aflate în bugetele Camerelor de comerț..."

d) „donațiuni și legate" etc., (cf. art. 77).

Legea deslușește apoi, în amănunt, chipul cum se vor îndruma și resolva cererile de ajutoare și asistență, în viitor.

Și în disp. art. 67 și urm. se prevăd normele după cari se vor contracta asigurările eventuale — „facultative" (cf. art. 2 B.)—: „în toate combinațiile permise de technica asigurărilor...".

Caracterizarea hotărâtoare a inovațiunii — de vădit folos social și economic — o dă pe deplin convingător, tot raportul autorilor ei către Consiliul de miniștri, în care se cristalizează răspicat că „NIMENI NU POATE AVEA VOCAȚIUNE LA UN DREPT, FĂRĂ OBLIGAȚIUNI".

Se pune totuși o chestiune — îndreptățită tocmai de norma cardinală a legiuirii, fixată mai sus — aceea anume: dacă, prin **consecință, pot exista obligațiuni pentru cei cari n'au „vocațiune" la avantagiile legii.**

Obiecțiunea e cu atât mai întemeiată cu cât este neîndoios că absolut toate contribuțiile prevăzute în art. 77 și urm. — sus arătate — n'au caracter de **impozit, ci de taxe.**

Or, taxele impun, și prin natura lor și prin conceptul lor juridic, ideea de contra prestație; conformă de altfel și cu punctul de vedere exprimat în expunerea de motive, în sensul că **nu există vocațiune la beneficii, fără obligații.**

Și atunci: care este situația societăților comerciale și industriale de orice fel?

Fiind persoane juridice fără ființă fizică, fiind adică simple ficțiuni juridice — nu vor avea nevoie niciodată: nici de... îngrijiri medicale „în caz de boală sau accidente" (cf. art. II, al. A. pct. a); nici de ajutoare bănești, în caz de invaliditate (cf. pct. b); nici de ajutor de înmormântare (cf. pct. c.)... și nici măcar de „asigurări facultative asupra vieții" (cf pct. B) deoarece este constatat că societățile de asigurare și normele legale și statutare ce le cârmuiesc nu concep măcar, necum să admită, asigurarea unor ficțiuni juridice.

Prin urmare, legea, în rosturile ei, nu se aplică societăților comerciale și industriale fiindcă nu li oferă și nu li asigură nici un drept, nici un avantaj, nici o contra prestație.

Nu li deschide, cu alte cuvinte, nici o vocație.

Evident.

Chiar în sistemul legii, așa cum l-am înfățișat mai sus, dacă este exact că nu există vocație fără obligație, — tot atât de exact este că nu există obligație fără vocație.

Cred [illegible] față [illegible] tegorii [illegible] tuții [illegible] xamin[illegible] duim [illegible] solva [illegible] superi[illegible] te ce[illegible] nos, î[illegible] tive a[illegible]

ION I. NEDELESCU

FILME BENEFICII IMORALE

N'apucă trenul să jasă din gară și cadrilul gurilor se deslănțue.

Două perechi și-au luat locuri alături ca să continue cancanurile, glumele adunate din cafenele și prezentate ca originale, și mai ales amintirile de peste hotare.

Este o întrecere în călătorii lungi cu trenul, cu vaporul sau cu fantezia, în minuni văzute la fața locului sau în jurnalele cinematografelor.

— Ce frumos e Parisul pe vremea aceasta!

— Dar să vezi Londra!

— Noi am vizitat-o înainte de a ne duce la New-York... Nu e așa, Mitică?

— C'am așa este, Yvonne.

— Ai auzit probabil despre căderea Rinului.

— Cum? De unde a căzut?!

— Nu te copilări, draga mea, observă soțul, acoperindu-și capul cu ziarul... E vorba de cascada din Elveția!

— A, da... Dar ce înseamnă aia pe lângă cataracta Niagara, în care era să ne înecăm!

Și dansul vorbelor urmează într'un ritm tot mai viu și cu tonul necesar spre a domina sgomotele roților la încheeturile șinelor.

Al cincilea călător, după suspine crude de mai bine de o oră, scoate din valiză o cască cu galenă și-o pune la ureche.

— S'a introdus radio în trenuri? îl întreabă uimită una dintre vorbitoare.

— Nu. Este un aparat de apărare contra stenografiei cu gura în trenurile de plăcere și de odihnă!

Don José

Primul ministru britanic, vorbind în Camera Comunelor, după ce a anunțat hotărîrea guvernului de a introduce serviciul militar obligator, a făcut cunoscut că se vor lua noui măsuri „spre a îngrădi beneficiile întreprinderilor care lucrează pentru înarmare".

„In vremuri ca cele de azi — a precizat d. Chamberlain —particularii nu trebue să-și sporească averea, beneficiind de amenințarea războiului".

Este în acelaș timp un avertisment și o lecție de morală, în aceste cuvinte ale premierului britanic, care trebue reținute și aplicate nu numai în Anglia dar în toate țările.

Ne reamintim cu toții de acel spectacol rușinos din timpul războiului mondial, când apăreau milionarii dela o zi la alta, milionari din specularea tuturor nevoilor. Pe când unii — cei mai mulți și cei mai buni — își vărsau sângele pentru apărarea pământului strămoșesc, alții profitau și speculau nevoile țării și realizau beneficii enorme. Și când a încetat războiul, acești noi îmbogățiți sfidau cu milioanele și luxul lor tocmai pe acei grație eroismului cărora ei și-au putut trăi viața în tihnă și realiza averi fabuloase.

S'a produs și la noi ca și în alte țări o serioasă reacțiune a opiniei publice care a cerut în primul rând controlul și îngrădirea beneficiilor întreprinderilor care lucrează pentru înarmare. S'a cerut chiar, în unele țări, etatizarea lor. Imoralitatea beneficiilor exagerate, realizate de pe urma nevoilor de apărare națională, nu mai poate fi admisă și ea trebue stârpită cu severitate. Apărarea națională nu poate fi lăsată la discreționea speculanților, nici înainte, nici în timpul războiului, după cum trebue îngrădită orice specula în toate domeniile de interes general fie în legătură cu nevoile armatei fie în legătură cu acelea ale populației civile.

Toate partidele politice din Anglia au aplaudat cuvintele d-lui Chamberlain anunțând măsuri riguroase contra particularilor cari „nu trebue să-și sporească averea beneficiind de amenințarea războiului".

Suntem siguri că opinia publică din toate țările își însușește sensul moral al acestor cuvinte și va aplauda orice măsură identică din partea guvernelor respective.

PROBLEMA TINERETULUI

de N. BATZARIA

D. director general al învățământului primar a ținut o conferință cu subiectul „problema tineretului". D-sa a vorbit mai întâi despre organizarea și psihologia tineretului din străinătate și, după aceea, a trecut la situația tineretului din țară.

Fără îndoială, problema este de toată importanța și de o permanentă actualitate. Merită deci să fie luată în continuă cercetare și să se caute mijloacele și căile pentru dezlegarea ei în condițiuni cât mai bune.

Cum e și firesc, problema tineretului înfățișează mai multe aspecte. Toate aceste aspecte tind însă la una și aceeași țintă: pregătirea cât mai solidă a tinerilor pentru viață — pentru viața lor proprie și pentru rolul de cetățeni ai țării.

Așa fiind, această operă de pregătire începe încă din cea mai fragedă copilărie, iar la pregătire își aduc partea de contribuție familia, școala, și societatea sau „mediul social", cum se obișnuește a se spune.

Influenței hotărîtoare a familiei se datorește adevărul cuprins în zicătoarea despre cei șapte ani de acasă, acești ani cari hotărăsc de caracterul copilului și-i imprimă pecetea unei personalități, ce o va păstra toată viața.

Se cunoaște veșnic nedeslegata controversă în ce privește partea de răspundere ce ar reveni familiei sau școalei în cazul că roadele culturei și mai ales ale educației ce a primit copilul, nu sunt tocmai mulțumitoare. Se știe că această parte de răspundere este ca un fel de minge, pe care părinții și profesorii se grăbesc să și-o arunce reciproc.

Ne vom feri deocamdată să ne ocupăm de această latură a chestiunei, care stârnește totdeauna discuțiuni aprinse și învinuiri de-

(Continuare in pag. 2-a)

Politica noastră balcanică

Dorința sinceră de pace a României a fost în mod permanent călăuza politicei ei externe. Prin colaborare și bune raporturi cu toate statele, țara noastră a socotit că poate contribui în mod efectiv la consolidarea păcii, atât de necesară tuturor. România și-a manifestat în deosebi dorința ei de a întreține raporturi bune, leale și chiar de colaborare cu toți vecinii ei, legând însă această sinceră dorință a ei de condiția esențială și asupra căreia nu înțelege să facă nici o concesiune, a respectului intangibilității frontierelor ei, a tuturor frontierelor ei.

Acest principiu a călăuzit și politica noastră balcanică.

In cadrul Înțelegerei Balcanice, al cărei obiect este tocmai consolidarea păcii în Balcani prin colaborarea între statele balcanice dar cu respectul frontierelor respective, România s'a străduit în mod leal și împreună cu aliatele ei să ajungă printr'o cât mai largă colaborare balcanică la consolidarea păcii în această parte a Europei. In urmărirea acestui scop, atât politica oficială a statului cât și presa românească au evitat să releve în ultimul timp diferitele manifestări revizioniste bulgare, încrezându-se în buna credință a unor declarațiuni oficiale bulgare în ce privește intențiunea Bulgariei de a se apropia de politica de colaborare balcanică. Abținerea noastră, inspirată numai de dorința de a nu tulbura cu nimic pacea balcanică și de a încuraja începuturile de bune intenții ale Bulgariei, nu înseamnă vreo abdicare dela drepturile noastre, vreo șovăire în ce privește intangibilitatea frontierelor noastre. Dimpotrivă, după acordul dela Salonic, noi ca și aliații noștri din Înțelegerea Balcanică, am socotit că, recunoscându-se Bulgariei paritatea de drepturi, ea va renunța la acea inutilă și primejdioasă activitate revizionistă care a ținut-o atâta vreme izolată de orice colaborare balcanică, înconjurând-o de încrederea tuturor vecinilor ei. Pactul de neagresiune și de pace perpetuă pe care Bulgaria l-a semnat cu Iugoslavia a fost considerat de aliații acestei din urmă țări tocmai ca o primă manifestare a dorinței Bulgariei de a se apropia de Înțelegerea Balcanică și de a renunța la o acțiune cu totul nepotrivită și cu interesele ei și cu situația ei geografică, și cu pacea balcanică.

Comunicatul publicat în Februarie trecut în urma sesiunei ordinare a Consiliului permanent al Înțelegerei Balcanice, a pus în evidență dorința statelor balcanice aliate de a colabora cu Bulgaria cu condiția intan-

(Continuare in pag. 2-a)

Polonia nu acceptă

intervenția Rusiei in favoarea ei

Varșovia, 27 (A. T. E.). — **Știrea ziarului „Daily Expres" despre o presupusă notă a Angliei, trimisă Uniunii Sovietice cu asentimentul Poloniei și conform căreia Rusia ar fi fost invitată să arate că e dispusă de a interveni la momentul oportun în favoarea statelor vecine într'o formă considerată de acestea drept cea mai nemerită, este categoric desmințită de cercurile din Varșovia.**

Cercurile politice din Varșovia declară că convorbirile anglo-sovietice se desfășoară pe baza unei platforme bilaterale și fără participarea Poloniei. In consecință, Polonia nu e interesată în aceste convorbiri. Guvernul polon n'a împuternicit până acum pe nimeni să urmeze tratative în numele lui.

Știrea susnumitului ziar care pomenește de asentimentul guvernului polon în ce privește propunerea Angliei, este cu totul neîntemeiată, guvernul polon desmințind în același timp svonurile despre o adâncire a acordurilor dintre Polonia și Soviete.

Ceremonie anglo-belgiană la Zeebrugge

Cu ocaziunea sărbătoarei Sfântu lui Gheorghe, s'a desfășurat o mișcătoare ceremonie în fața monumentului ridicat în amintirea îndrăznețului raid, încercat în cursul marelui război, de marina engleză contra portului Zeebrugge, care era punctul de sprijin al submarinelor germane.

Paradă cercetășească la Windsor

Cercetașii englezi au dat, de curând, o reușită serbare, în fața Suveranului și a Reginei Angliei, cari ve niseră însoțiți de cele două mici principese